

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. märts 2023
(OR. en)

7089/23

EDUC 83
ENV 200
CLIMA 109
SOC 159
JEUN 45
EMPL 114

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu järeldused rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud nõukogu järeldused, mis kiideti heaks nõukogu 7. märtsi 2023. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport).

Nõukogu järelused rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETAB MEELDE rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste poliitilist tausta, mis on esitatud käesolevate järelduste lisas;

TOONITAB Euroopa Ülemkogu 9. veebruari 2023. aasta järeldusi,¹ milles esitati üleskutse võtta julgemaid ja ambitsioonikamaid meetmeid hariduse, koolituse, täiendus- ja ümberõppe kaudu rohe- ja digipöörde jaoks vajalike oskuste arendamiseks, et tulla toime tööjõupuuduse ja töökohtade ümberkujundamise alaste väljakutsetega, sealhulgas demograafiliste probleemide kontekstis;

PEAB TERVITATAVAKS kavandatud algatust Euroopa oskusteaasta 2023 ning RÕHUTAB vajadust teha ühiseid jõupingutusi rohepöördeks vajalikuks ümber- ja täiendusõppeks sotsiaalselt õiglasel, kaasaval ja ausal viisil ning Euroopa ettevõtete konkurentsivõime ja Euroopa ühiskonna vastupanuvõime suurendamiseks;

TUNNISTAB, ET:

1. ülemaailmsed keskkonna, kliima ja bioloogilise mitmekesisusega seotud väljakutsed nõuavad kiiret ülemaailmset reageerimist. Rohepööre ja liikumine kestlikkuse suunas, sealhulgas üleminek kliimaneutraalsele majandusele, tingib vajaduse meie ühiskonna põhjaliku ümberkujundamise järele paljudes sektorites. Euroopa peab näitama eeskuju, täites ambitsioonikaid keskkonna-, kliima- ja bioloogilise mitmekesisuse eesmärgi, edendades majanduskasvu, konkurentsivõimet ja kvaliteetsete töökohtade loomist, kaitstes samal ajal keskkonda ning tagades õiglase ülemineku ressursitõhusamale ringmajandusele;

¹ Euroopa Ülemkogu järelused, mis võeti vastu 9. veebruaril 2023 toimunud erakorralisel kohtumisel (EUCO 1/23).

2. selleks et säilitada oma konkurentsieelis rohepöörde ja kestliku arengu tehnoloogia valdkonnas, peab Euroopa Liit märkimisväärselt suurendama uue tehnoloogia ulatuslikku arendamist, kasutuselevõttu ja tutvustamist kõigis sektorites ja kogu ühtsel turul, luues uusi uuenduslikke väärtusahelaid. Luuakse uued „rohelised töökohad“, samal ajal kui mõned töökohad asendatakse ja teised määratletakse ümber, ning see nõuab oskuste muutmist;
3. oluline on tugineda rohepöördes ja kestlikus arengus osalemisele ning rohepöörde ja kestliku arengu alasele teadlikkusele kogu ühiskonnas. Rohepöördele ja kestlikule arengule kaasa aitamise põhielement on võtmepädevuste omandamine elukestva õppe perspektiivis, sealhulgas alates esimestest eluaastatest, mida tuleks arvesse võtta hariduse, koolituse ja õppe kõikide tasandite ja liikide raames. Oluline on kogu asutust hõlmav kestlikkuse alane lähenemisviis, millesse on kaasatud kõik tegevusvaldkonnad. Tuginedes nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitusel rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta,² on hädasti vaja teha jõupingutusi haridus- ja koolitussüsteemide toetamiseks rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste arendamise meetmete võtmisel;
4. rohepöördeks vajalikud oskused, pädevused ja oskuste kogumid on oma olemuselt mitmekesised, neid tekib pidevalt juurde ning nende määratlemine jätkub. Euroopa kestlikkusosalaste pädevuste raamistikus GreenComp³ kirjeldatakse „kestlikkusalaseid pädevusi“ kui teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mida igas vanuses õppijad vajavad, et elada, töötada ja tegutseda kestlikul moel. Nn rohelised oskused on seotud kutseoskustega, mida on rohepöörde jaoks vaja kõikides sektorites ja tööturu tasanditel, sealhulgas uute roheliste töökohtade loomiseks. Samuti on need seotud valdkonnaüleste oskustega, mida on vaja kriitilise ja süsteemse mõtlemise, probleemide lahendamise ja innovatsiooni võimaldamiseks;

² ELT C 243, 27.6.2022, lk 1.

³ Euroopa Komisjon, Teadusuuringute Ühiskeskus, *GreenComp, Euroopa kestlikkusosalaste pädevuste raamistik*, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2022.

5. rohepööre saab olla edukas ainult siis, kui ELil on selleks kvalifitseeritud tööjõud. Nagu on märgitud komisjoni teatises „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“,⁴ on tööjõupuudus, mida näitab vabade töökohtade määr, aastatel 2015–2021 rohepöörde jaoks olulistest sektorites kohekordistunud ning rohepöördega seotud tehnilised oskused on kasvavas nõudluses. Kaasaegsele, ressursitõhusale ja konkurentsivõimelisele majandusele üleminekuks on hädasti vaja rohelisti oskusi ning tööjõu täiendus- ja ümberõpet. Euroopa tulevase vastupanuvõime ja jõukuse võti on esmase ja jätkuva formaalse ja mitteformaalse hariduse ja koolituse poliitika ning investeringud, mis on suunatud rohepöördeks vajalikele oskustele ja pädevustele;
6. esma- ja jätkukutseharidusel ja -õppel, kõrgharidusel ja täiskasvanuharidusel on keskne roll kliimamuutustega võitlemise ja nendega kohanemise, bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamise ja ümberpööramise ning rohepöörde elluviimise vajadusele reageerimisel, andes noortele ja täiskasvanutele oskused ja pädevused, mida nad vajavad muutuval tööturul ja ühiskonnas edu saavutamiseks, ning aidates tehnoloogilise ja sotsiaalse innovatsiooni kaudu kaasa roheliste lahenduste väljatöötamisele. Riikidevahelise koostöö kaudu, näiteks Euroopa ülikoolide liitude ja kutsehariduse tipptaseme keskuste kaudu, saavad esma- ja jätkukutseharidus ja -õpe ning kõrgharidus suurendada oma panust rohepöördesse ja kestlikku arengusse;
7. täites eri liiki õppijate ja tööturu vajadusi, võivad kutsehariduse ja -õppe ning kõrghariduse süsteemid edendada tööalast konkurentsivõimet, sotsiaalset kaasatust, sotsiaalset ühtekuuluvust ja soolist võrdõiguslikkust, hõlbustada ümber- ja täiendusõpet, sealhulgas paindlike ja muutustele reageerivate elukestva õppe võimaluste kaudu, ning ühtlasi aidata suurendada kvalifitseeritud töötajate arvu. Sellega seoses ja sõltuvalt riigi oludest võib täiskasvanuharidus suurendada täiskasvanute osalemist koolituses kogu tööelu jooksul kooskõlas rohepöördeks vajalike täiendus- ja ümberõppe vajadustega;

⁴ COM(2023) 62 final.

NÕUSTUB, ET:

1. esma- ja jätkukutsehariduse ja -õppe, kõrghariduse ja täiskasvanuhariduse kohandamine rohepöörde toetamiseks nõuab praeguste ja tulevaste oskustealaste vajaduste kaardistamist, sealhulgas uute ametiprofiilide ja oskuste kogumite, kutsealaste vajaduste ja puudulike oskuste kindlakstegemist. Koostöö haridus- ja koolitusteenuste osutajate (nii avaliku kui ka erasektori), avaliku sektori asutuste, teadusorganisatsioonide, tööturuasutuste, sotsiaalpartnerite, ettevõtete ja muude asjaomaste sidusrühmade vahel nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil on oluline selleks, et need tööturul tekkivad oskustealased vajadused kindlaks teha. Lisaks võivad õppijate tööturule ülemineku järelmeetmed, näiteks hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimise kaudu, aidata anda teavet näiteks tööjõu pakkumise ja nõudluse mittevastavuse ning omandatud oskuste ja pädevuste asjakohasuse kohta;
2. oskuste prognoosimise vahendid võivad veelgi toetada praeguste ja tulevaste oskustealaste vajaduste kindlakstegemist. Sellega seoses võib oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaatori (ESCO)⁵ rohepöördeks vajalike oskuste taksonoomia aidata kaasa ühisele arusaamisele sellest, milliseid oskusi on tööturul vaja edukaks rohepöördeks, ning hõlbustada näiteks õppijate ja töötajate liikuvust ELis. Need vahendid võivad samuti aidata liikmesriikidel ning haridus- ja koolitusteenuste osutajatel kindlaks teha nn rohelisi elemente, mis võiksid olla osa esma- ja jätkukutsehariduse ja -õppe ning kõrghariduse kvalifikatsioonidest ja õppevõimalustest ning samuti täiskasvanuharidusest;
3. esma- ja jätkukutsehariduse ja -õppe, kõrghariduse ja täiskasvanuhariduse ajakohastatud ja asjakohase sisu tagamine on hädavajalik, võttes arvesse muutusi ametiprofiilides ja uute kutsealade esilekerkimist rohepöörde tulemusena. Kutseharidus ja -õpe ning kõrgharidus tuleks asjakohasel juhul ja täielikus kooskõlas institutsioonilise autonoomia ja akadeemilise vabadusega vastavalt läbi vaadata, luues uusi kvalifikatsioone või integreerides rohelised oskused olemasolevatesse kvalifikatsioonidesse;

⁵ ESCO (oskuste, kompetentside, kvalifikatsioonide ja ametite Euroopa klassifikaator) on oskuste, pädevuste ja ametite mitmekeelne Euroopa klassifikaator.

4. haridus-ja koolitusteenuste osutamine peaks vastama nende inimeste vajadustele, kes alustavad esmaharidust ja -koolitust, ning samuti nende isikute vajadustele, kellel on vaja ajakohastada oma oskusi ja pädevusi vastavalt oma praeguse töökoha nõuetele või üleminekuks uutele töökohtadele ja laienevatele sektoritele. Seetõttu on vaja, et liikmesriigid ning kutsehariduse ja -õppe pakkujad ning kõrgharidusasutused uuriks uenduslikke ja paindlikke viise, kuidas pakkuda õppimisvõimalusi roheliste oskuste omandamiseks, sealhulgas teaduse, tehnoloogia, inseneeria/keskkonna, kunsti ja matemaatika (STEAM) valdkondades, töötades võimaluse korral välja väikesed ja kohandatud õppemoodulid, mis võivad muu hulgas viia mikrokvalifikatsioonitunnistusteni. Lisaks on vaja arendada täiskasvanuharidust kesk- ja kolmanda taseme hariduses muu hulgas paindlike õppimisvõimaluste kaudu, mis võimaldavad pädevusi ajakohastada, laiendada ja süvendada. Tähelepanu tuleks pöörata ka varasemate tööalaste saavutuste ja omandatud oskuste valideerimisele ja tunnustamisele ning sõltuvalt riigi kontekstist asjakohaste oskuste ja pädevuste sertifitseerimisele või akrediteerimisele. Kuigi tööõppimine, sealhulgas praktika ja töökohapõhine õpe, aitab kaasa tööturustaatuste vahelisele liikumisele, võib asjakohaste töökohtade leidmine olla keeruline nii kiiresti arenevates tööstusharudes kui ka ettevõtetes, mis peavad kohanema uute oludega. Seetõttu on vaja alternatiivseid viise töökohal õppimise võimaluste pakkumiseks, et aidata õppijatel omandada uusi rohelisi oskusi;

5. esma- ja jätkukutsehariduse- ja õppe, kõrghariduse ja täiskasvanuhariduse tasandi õpetajatel ja koolitajatel on rohepöördes oluline roll, andes õppijatele ajakohased kutse-, tehnilised ja muud oskused ja pädevused, mida on vaja nii kujunemisjärgus rohelistes tööstusharudes kui ka selleks, et vastata muutuvatele nõuetele praegustes tööstusharudes. Seetõttu on oluline õpetajate, koolitajate ja töötajate teadmisi, oskusi ja pädevusi edasi arendada ja ajakohastada, toetades pideva kutsealase arengu võimalusi, väärtustades osalemist haridustegevuses, mis on suunatud rohepöördeks vajalikele oskustele ja pädevustele karjäärivõimalustes, ning edendades koostööd ja vastastikust õppimist kutsehariduse ja -õppe pakkujate, kõrgharidusasutuste, teadusorganisatsioonide, ettevõtete ja muude sidusrühmade vahel. Lisaks on sellise arengu edendamise ja toetamise aspektist väga oluline juhtimine haridus- ja koolitusorganisatsioonides;
6. on vaja sihipäraseid meetmeid, et meelitada roheliste oskuste alaseid õppimisvõimalusi kasutama noori ja täiskasvanuid, olenemata nende soost ja sotsiaal-majanduslikust taustast, sealhulgas noori ja täiskasvanuid maa- ja äärepoolsetest piirkondadest, nagu ELi äärepoolseimad piirkonnad. See hõlmab asjakohasel juhul ja täielikus kooskõlas institutsioonilise autonoomia ja akadeemilise vabadusega igat liiki õppimise ees seisvate takistuste ja tõkete kõrvaldamist, näiteks selliste küsimuste vallas nagu liikuvus, juurdepääsetavus, sooline ebavõrdsus ja stereotüübid, nõustamine, teavitustegevus, üksikisikutele mõeldud rahaline toetus, õppijatele suunatud tugiteenused ja varasema õppe tunnustamine. Nii naisi kui ka mehi tuleks innustada osalema ja toetada nende osalemist võrdsel määral tõhusate elukestva nõustamise süsteemide kaudu, mida toetatakse nõustajate ja teiste nõustamisvaldkonna töötajate esmahariduse ja täienduskoolitusega;

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES, arvestades nõuetekohaselt institutsioonilist autonoomiat ja akadeemilist vabadust ning vastavalt riigi oludele, võtma eespool nimetatud küsimusi arvesse, kui nad:

1. jätkavad võtmepädevuste ja kestlikkusosalaste pädevuste arendamist elukestva õppe perspektiivis, sealhulgas alates esimestest eluaastatest, hariduse, koolituse ja õppe kõikide tasandite ja liikide puhul⁶;
2. arendavad esma- ja jätkukutsehariduse ja -õppe ning kõrgharidussüsteeme ja haridusvõimaluste pakkumisi rohepöörde edendamiseks, samuti täiskasvanuharidust, näiteks mikrokvalifikatsioonitunnistuste kaudu;
3. kaasavad haridus- ja koolitusteenuste osutajaid, teadusorganisatsioone, tööandjaid, sotsiaalpartnereid ja muid asjaomaseid sidusrühmi rohepöördega seotud ümber- ja täiendusõppe vajaduste ühisesse kindlaksmääramisse, sealhulgas avaliku ja erasektori koostöös;
4. toetavad ja julgustavad esma- ja jätkukutsehariduse ja -õppe pakkujaid, kõrgharidusasutusi ja täiskasvanuhariduse organisatsioone rohepöördeks vajalike õppimisvõimaluste, sealhulgas STEAM valdkondade õppimisvõimaluste arendamisel ja pakkumisel;
5. toetavad õpetajaid, koolitajaid, töötajaid, nõustajaid ja juhte rohepöördele ja kestlikule arengule kaasaaitamiseks vajalike teadmiste, oskuste ja pädevuste omandamisel ja ajakohastamisel, edendades esmakoolitust ja pidevat kutsealast arengut;

⁶ Kooskõlas nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitusel rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta ning nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitusel võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (ELT C 189, 4.6.2018, lk 1).

6. innustavad ja toetavad üksikisikuid, et nad osaleksid õppimis-, täiendus- või ümberõppe võimalustes nii formaalses kui ka mitteformaalses hariduses ning rohepöördega seotud liikuvuses;
7. kasutavad olemasolevaid ELi ja riiklikke vahendeid ja rahastamisprogramme, nagu programm „Erasmus+“ ja ESF+, et toetada rohepöördeks vajalikke oskusi ja pädevusi, sealhulgas heade tavade jagamine ja vastastikune õppimine;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES, arvestades nõuetekohaselt subsidiaarsust ja riikide olusid, võtma käesolevaid järeldusi arvesse, kui nad:

1. edendavad rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste alast vastastikust õppimist ja heade tavade jagamist liikmesriikide, sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusteenuste osutajate, teadusorganisatsioonide, tööstusharude ja muude asjaomaste sidusrühmade vahel;
2. toetavad rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevustega seotud riikidevahelist koostööd ja heade tavade jagamist, sealhulgas programmi „Erasmus+“ üliõpilaste ja töötajate vahetuse ning haridus- ja koolitusasutuste vahelise koostöö kaudu, näiteks Euroopa ülikoolide liitudes ja kutsehariduse tipptaseme keskustes;
3. kaasavad oskuste pakti kaudu haridus- ja koolitusteenuste pakkujad, tööstusökosüsteemid, sotsiaalpartnerid ja kõik asjaomased sidusrühmad, sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil, rohepöördega seotud ümber- ja täiendusõppe vajaduste ühisesse määratlemisse;
4. arendavad edasi rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste tõendusbaasi, tehes koostööd Cedefopi ja teiste asjaomaste organisatsioonidega, loomata liikmesriikidele uusi aruandluskohustusi või mis tahes lisakoormust;

5. jätkavad koos näitajate ja sihttasemete alalise töörühmaga jõupingutusi võimalike näitajate või ELi tasandi eesmärkide väljatöötamiseks kestlikkuse valdkonnas, sealhulgas haridus- ja koolitussüsteemide rohelisemaks muutmine;
 6. edendavad tihedas koostöös liikmesriikidega edasi olemasolevaid ELi vahendeid ja programme, et toetada rohepöördeks vajalikke oskusi ja pädevusi;
 7. rakendavad ja valmistavad ette selliseid algatusi, mille eesmärk on suurendada Euroopa konkurentsivõimet ja tulevast valmisolekut ning toetada liikmesriike eduka rohepöörde saavutamisel hariduses ja koolituses ning nende kaudu.
-

Poliitiline taust

1. Nõukogu 22. mai 2018. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes, ELT C 189, 4.6.2018, lk 1.
2. Nõukogu 24. novembri 2020. aasta soovitus jätkusuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja toimetulekut toetava kutsehariduse kohta, ELT C 417, 2.12.2020, lk 1.
3. Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, et liikuda Euroopa haridusruumi loomise suunas ja kaugemale (2021–2030), ELT C 66, 26.2.2021, lk 1.
4. Nõukogu resolutsioon, mis käsitleb uut Euroopa täiskasvanuhariduse tegevuskava 2021–2030, ELT C 504, 14.12.2021, lk 9.
5. Nõukogu 5. aprilli 2022. aasta soovitus, mis käsitleb võimaluste loomist tulemuslikuks Euroopa kõrghariduskoostööks, ELT C 160, 13.4.2022, lk 1.
6. Nõukogu järeldused Euroopa strateegia kohta, mis käsitleb kõrgharidusasutuste mõjuvõimu suurendamist Euroopa tuleviku nimel, ELT C 167, 21.4.2022, lk 9.
7. Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus õiglase kliimanetraalsusele ülemineku tagamise kohta, ELT C 243, 27.6.2022, lk 35.
8. Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Euroopa lähenemisviisi elukestvat õpet ja tööalast konkurentsivõimet toetavatele mikrovalifikatsioonitunnistustele, ELT C 243, 27.6.2022, lk 10.
9. Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus, mis käsitleb isiklikke õppekontosid, ELT C 243, 27.6.2022, lk 26.
10. Nõukogu 16. juuni 2022. aasta soovitus rohepööret ja kestlikku arengut toetava õppe kohta, ELT C 243, 27.6.2022, lk 1.